

Ali so bili Kolumb in njegova družčina prvi Evropejci, ki so stopili na tla Amerike?



POSLEDICE GEOGRAFSKIH ODKRITIJ

(Učb. str. 27-32)



Španski kraljevski par, Izabela in Ferdinand, pospremi Kolumba na pot.

Kdo stoji poleg?



Kam se je bil Kolumb odpravil?



**Kolumbov pristanek
na otoku GUANAHANI
(Bahamsko otočje),
ki takoj preimenuje v
San Salvador.**

**V tla je zapičil zastavo
španskega kraljevskega
para in otok razglasil za
njuno (Špansko) last.**



**Kako so domačini
sprejeli španske
prišleke?**

**Kaj se dogaja za
Kolumbovim hrbtom?**

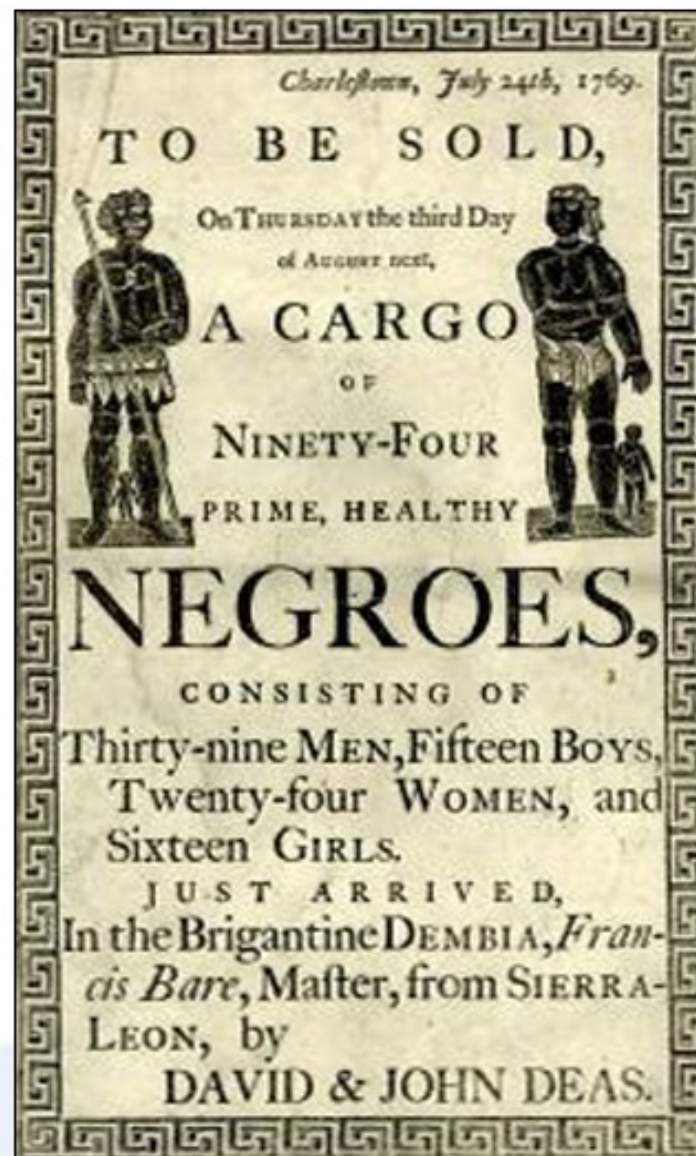
Fig. 199.—Discovery of America, 12th of May, 1492.—Columbus erects the Cross and baptizes the Isle of Guanahani (now Cat Island, one of the Bahamas) by the Christian Name of St. Salvador.—From a Stamp engraved on Copper by Th. de Bry, in the Collection of "Grands Voyages," in folio, 1590.

Posledice geografskih odkritij

Geografska odkritja so v veliki meri vplivala na domala vse družbe sveta. Med najpomembnejše posledice odkritij sodijo:

- selitev trgovine iz Sredozemlja na Atlantik in pojav svetovne trgovine,
- trgovinska menjava med starim in novim svetom,
- gospodarske spremembe,
- padanje vrednosti denarja in gospodarske krize,
- uničevanje staroselskih kultur,
- razvoj trgovine s sužnji,
- nastanek in razvoj kolonialnih imperijev.

Letak, s katerim so v 18. stoletju oglaševali prodajo sužnjev



UNIČEVANJE STAROSELSKIH KULTUR

Španski osvajalci (konkvistadorji) so v kratkem času uničili države (civilizacije) Srednje in Južne Amerike.

Azteke je uničil **Hernando Cortez** s 600 vojaki in 16 konji. Plenil je zlato. Ubil je Montezumo, poveljnika Aztekov. Porušil je azteško glavno mesto in zgradili Mexico.



Preberi datoteko-2 in ugotovi, kako je bilo mogoče, da je peščica Špancev premagala in si podredila AZTEKE in INKE

•Španec **Francisco Pissaro** je s 187 vojaki, 10 topovi in 27 konji uničil **Inke**. Ugrabil je inkovskega poveljnika Atahualpo in zanj zahteval odkupnino. Dobil je 6 ton zlata in 12 ton srebra. Španci so ga vseeno zadavili in zažgali.

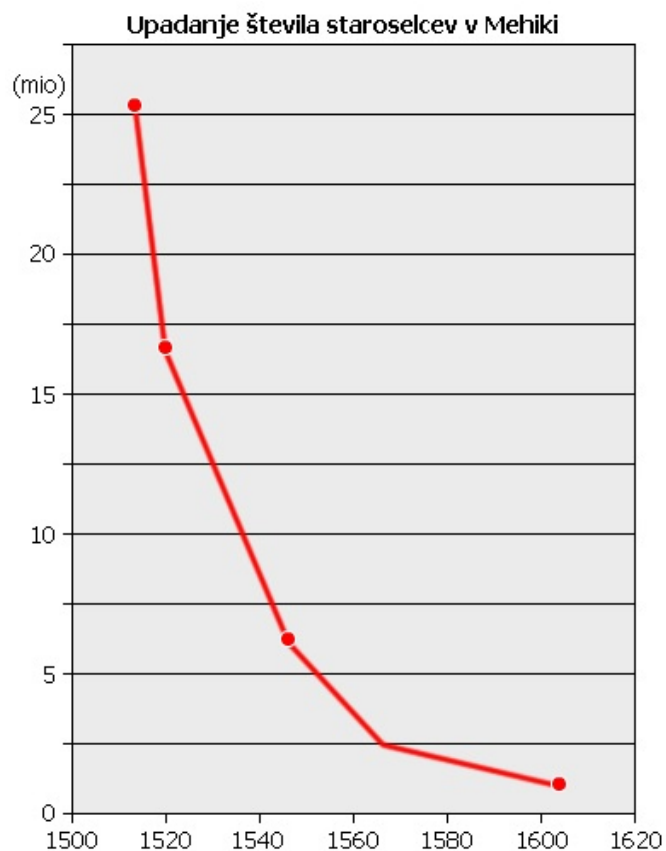


Po tem, ko so si pokorili še ostala plemena so Španci ustanovili dve veliki koloniji:

- Novo Španijo (današnja Mehika, del Srednje Amerike, Karibski otoki)**
- Peru (območje države Inkov)**



S prvotnimi prebivalci so Španci ravnali zelo kruto in brezobzirno. Ko je Kolumb leta 1492 pristal na otoku Hispaniola, je tam živel približno 8 milijonov ljudi, leta 1535 domačinov več ni bilo ...



Rzlogi, ki so povzročili silovit upad domačega prebivalstva:

- kruto ravnanje osvajalcev (poboji, prisilno delo)**
- kužne bolezni, ki so jih na ladjah iz Evrope prinesli osvajalci (ošpice, gripa, tifus, koze)**
- domorodcem je bila odvzeta zemlja**

Evropejci so postali vodilni družbeni sloj.

Preživelim domorodcem so vsilili:

- vero**
- kulturo**
- jezik**

Ljudstva, ki se niso hotela podrediti njihovi volji so bila načrtno iztrebljena.



Inkovsko mesto Machu Picchu se je verjetno zaradi svoje lege izognilo španskemu uničenju.

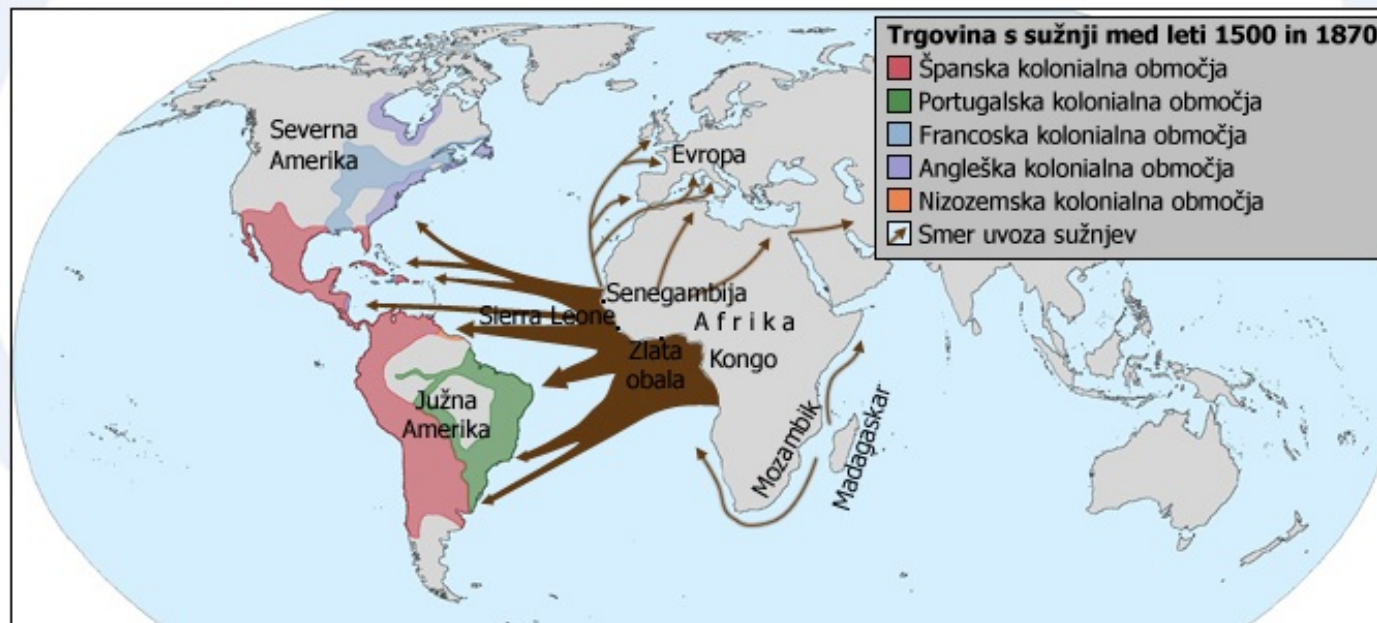
Ker je med prvimi kolonisti (priseljenci iz Evrope) primanjkovalo žensk, se je posebej na območju današnje Srednje in Južne Amerike, pričelo mešanje prebivalstva.

TRGOVINA S SUŽNJI

Razvoj trgovine s sužnji

Suženjstvo ni pojav, ki se je začel z razvojem prekomorske trgovine, temveč sega v najzgodnejša obdobja človeštva. Prav tako Afričani niso bili edini, ki so jih zaslužnjevali. Sužnji so bili običajno vojni ujetniki, dolžniki in razni kriminalci.

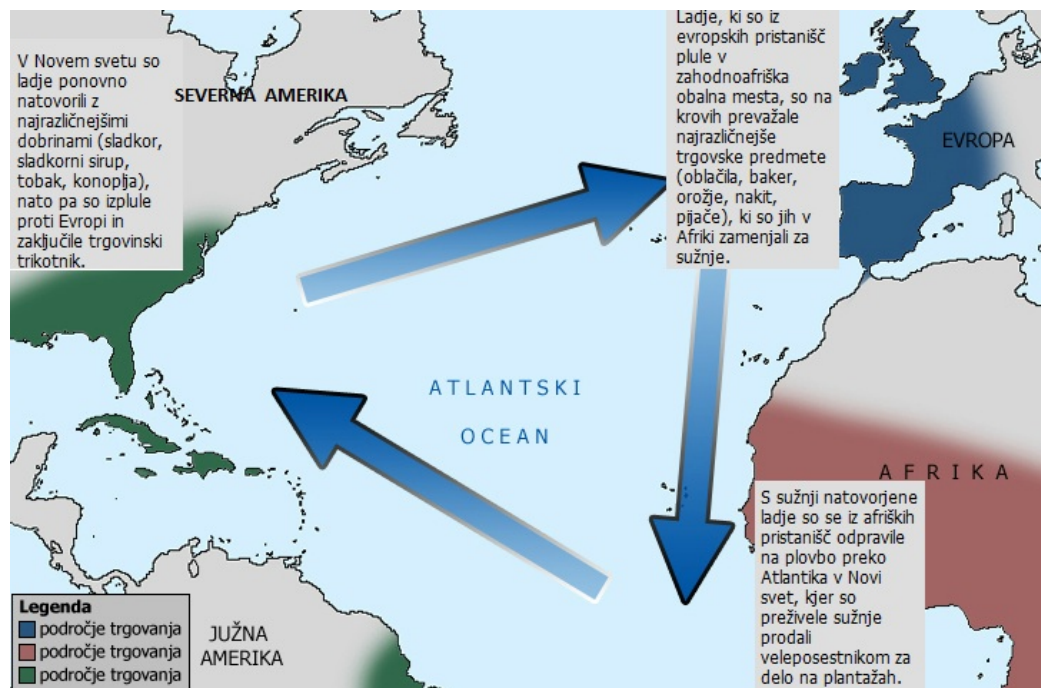
Med leti 1492 in 1520 so Španci raziskali in osvojili večji del Karibov ter osrednje in Južne Amerike. Ker so novoustanovljene plantaže, farme in rudniki zahtevali veliko delovne sile, so staroselce prisilili k težki tlaki, ti pa so od izčrpanosti množično umirali. Izkoriščanje Indijancev je bilo prepovedano leta 1542, ko se je pojavila ideja o nadomestitvi staroselcev s črnskimi sužnji. Ti so veljali za močnejše od Indijancev in so bili odpornejši na številne evropske bolezni. Tako se je pričela stoletja trajajoča sramotna **trgovina s sužnji**. Do leta 1650 so evropske velesile imele v posesti večji del ameriških ozemelj, in vse te države so iz Afrike pričele uvažati sužnje, ki so podpirali razvoj njihovih kolonij. Postopoma se je razvil dovršen sistem trgovanja z afriškimi sužnji, in še na začetku 19. stoletja so ladje preko Atlantika v Severno Ameriko množično prevažale črnce v suženjstvo. Na podlagi statistik naj bi med leti 1450 in 1870 bilo iz Afrike odpeljanih več kot deset milijonov ljudi, ki so jih kolonisti zaslužnjevali in izkoriščali za delo na plantažah tobaka, bombaža, sladkornega trsa ipd.



Preberi besedilo in ugotovi, kaj je sprožilo razvoj trgovine s sužnji.

Kako so se posledice geografskih odkritij in obkrovanje kolonialnih posesti evropskih držav v Novem svetu čutile v Evropi in v svetu?

Trgovski pomen Sredozemlja je upadel, vzpon pa so doživela velika pristaniška mesta ob Atlantskem oceanu.



Trikotna trgovina

Pojem trikotna trgovina označuje trgovinsko menjavo med tremi regijami: **evropskimi kolonialnimi silami**, **zahodnoafriškimi kolonijami** in **ameriškim kolonijami**. Izredno dobičkonosen posel, s katerim so si dvorjani, trgovci in drugi investitorji na račun človeških življenj polnili žepe, se je uveljavil v 17. stoletju in trajal vse do začetka 19. stoletja.

V 17. stoletju pričnejo prevlado Špancev in Portugalcev na oceanih ogrožati Nizozemci in Angleži.

NOVA OBLIKA GOSPODARSTVA - KAPITALIZEM

Trgovina med Evropo, Novim svetom in Afriko je zahtevala vloženega veliko denarja. Potrebno je bilo zagotoviti ustrezno število ladij in zagotoviti zadostno količino blaga za trgovanje.

Posamezniki običajno niso imeli tako velikih vsot, zato so se združevali v **DRUŽBE in vlagali denar v trgovanje z namenom, da bi jim to prineslo dobiček.**

Denar vložen v neko dejavnost, z namenom, da prinese dobiček imenujemo **KAPITAL. Način gospodarjenja z njim, ki temelji na **zasebni lastnini**, pa **KAPITALIZEM**.**

DRUŽBE, so začele izdajati potrdila o lastništvu (deležu, ki ga ima posameznik v njej) **DELNICE**.

Z vredostnimi papirji ali delnicami so trgovali na **borzah.**

NOVE OBLIKE PROIZVODNJE

Založništvo

Ko je veliko povpraševanje preseglo proizvodne zmoglosti cehovskih proizvajalcev, so bogati trgovci začeli organizirati proizvodnjo v velikem obsegu. Rokodelce so zalagali s surovinami in orodjem, ti so jim v zameno izdelali in oddali izdelek, ki ga je trgovec nato z velikim profitom prodal na tržišču.

Manufaktura

Manufaktura je oblika proizvodnje iz časa začetnega kapitalizma, ki je med 16. in 18. stoletjem predstavljala glavno proizvodno obliko. Manjše ročne delavnice so temeljile na delitvi dela, za katerega so delavci prejeli mezdno. Lahko so bile specializirane na eno stroko ali pa so se lastniki različnih manufakturnih delavnic med seboj povezovali v obrtnike različnih strok.

V EVROPI JE PADLA VREDNOST DRAGIM KOVINAM IN DENARJU - INFLACIJA

Svetovna trgovina in izkoriščanje naravnih virov Novega sveta je Evropi prineslo ogromno bogastvo. Reden dotok ogromnih količin plemenitih kovin in dragih kamnov je povzročil pravo **cenovno revolucijo**. Vrednost denarja je začela padati, cene so močno porasle, kar je privedlo do **inflacije** in povzročilo niz **gospodarskih kriz**. Najvišjo stopnjo inflacije je zabeležila Španija, kjer je vrednost denarja v 16. stoletju padla za kar okoli dve tretjini, zaradi česar so jo druge evropske države v razvoju kmalu prehitele. Medtem ko se je po rokah dvorjanov in trgovcev pretakalo ogromno bogastvo, je bilo večina prebivalstva zelo revnega, zato so se številni ljudje odpravili iskat boljše življenje v prekomorske kolonije.



Španski kolonialni zlatniki



S prihodom luksuznih dobrin iz novih dežel v Evropo so stara evropska tržišča luksuznih dobrin počasi stagnirala, nove dobrine pa so povzročile velike družbene spremembe

MENJAVA DOBRIN IDEJ IN BOLEZNI MED EVROPO IN AMERIKO

**S pomočjo skice v učbeniku poimenuj
dobrine, ki sta si jih izmenjala Evropa in
Novi svet.**

V e-učilnici reši kviz.